

19 ביוני 2016

לכבוד

ד"ר עו"ד גרשון גונטובניק
יועץ משפטי למד"א
באמצעות דוא"ל:
gershog@netvision.net.il

סמ"ג עו"ד שי מתנה
ממונה פניות הציבור בתחום הגביה
מגן דוד אדום
רח' יגאל אלון 60, תל אביב

שלום רב,

הנדון: טיוטת נוהל "קריטריונים אחידים למתן הנחות/פטורים בחיובי מד"א מסוג אגרה" 2016 –

עמדת האגודה לזכויות האזרח

אנו מתכבדים להגיש את הערות האגודה לזכויות האזרח בישראל לטיטת הנוהל למתן הנחות/פטורים בחיובי מד"א מסוג אגרה לפי סעיף 7א(ה) לחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950 (להלן: "טיטת הנוהל" ו"החוק" בהתאמה). טיוטת נוהל זו היא גרסה שניה לטיטה שיצאה לשימוע הציבור באוקטובר 2015, עליה הערנו בכתב ביום 25.10.2015.

בפתח הדברים, אנו מברכים על השיפורים שהוכנסו בטיטת הנוהל וקבלת עמדת האגודה לזכויות האזרח במספר נושאים, בהם: הוספת ועדה שתעסוק בבקשות למתן הנחות/פטור מתשלום אגרות אשר הליך גבייתן מצוי בטיפול גובה חיצוני; ביטול הקריטריון של מספר פינויים מינימאלי כתנאי סף לבחינת הזכאות להנחה; ריבוד אחוז ההנחה שניתן להעניק בהתאם להכנסה הממוצעת; ומתן הנחה ופטור על הוצאות גבייה. הדיאלוג שנוצר בין מד"א לאגודה לזכויות האזרח הוא חשוב ואנו מקווים כי ימשך גם בנושאים אחרים. **יחד עם זאת, גם מטיטת הנוהל הנוכחית נעדרים כמה עקרונות ההכרחיים לשמירת זכויות האדם וישנן כמה אי-בהירויות הדורשות הבהרה.**

א. אי בהירות תחולת הנוהל על פינוי חירום שהסתיימו ללא פינוי ואירועים נוספים לפי 7א(ד)

1. בטיטת הנוהל הקודמת, אחד הקריטריונים לבקש הנחה/פטור היה כי מדובר באגרת מד"א על אירוע שהסתיים בפינוי למוסד רפואי (להלן: "קריטריון הפינוי").
2. בהערותינו מיום 25.10.2015 טענו שקריטריון זה נקבע בניגוד לתכלית הסוציאלית של החוק ובניגוד ללשון החוק, שכן סעיף 7א(ה) לחוק, כלל אינו מסייג את הסמכות לקבוע כללים למתן הנחות על תשלומי אגרה. כן טענו כי הדבר סותר את הגדרת המונח "פינוי חירום" בסעיף 7א(א), שלשונו "... לרבות הזעקת אמבולנס לביצוע פינוי כאמור שלא הסתיימה בפינוי".
3. הצבענו על כך שקריטריון הפינוי לא נותן אינדיקציה על יכולתם הכלכלית של המבקשים וימנע מאנשים רבים להגיש בקשה להנחה/פטור למרות שיתכן והם זקוקים לה, כגון: אנשים שעליהם להגיע לבית החולים לצורך בדיקה או לביתם לאחר שהשתחררו מבית חולים והם חייבים להשתמש בשירותי הסעה של אמבולנס מכיוון שאינם יכולים לשבת בכלי רכב פרטי; אנשים שנדרשת הנשמה

במהלך הנסיעה חזרה מבית החולים לבית; אנשים הצריכים סיוע בהגעה מהבית לכלי הרכב בעקבות מצבם הרפואי באותו הרגע; אנשים שהזמינו אמבולנס עקב צורך רפואי דחוף והטיפול בהם הסתיים ללא פינוי אף על פי שטופלו במקום והצורך הרפואי הדחוף נמצא מוצדק, אולם הפינוי התייטר עקב הטיפול שקיבלו מצוות מד"א; מארגני הפגנה שנדרשת לה רשיון ובתנאיו חויבו המארגנים על ידי משטרת ישראל כי תהיה נוכחות של אמבולנס במקום ועוד.

4. בטיטה הנוכחית, קריטריון הפינוי לא מופיע עוד בטבלת הקריטריונים. יחד עם זאת, בעמוד המבוא לכללים (תחת "כללי") מצוין כי תינתן הנחה "בתנאי שסכום הקרן/קרנות המצטבר... גבוה מ- 600 ₪" לאחר מכן מצוין בסוגרים כי "הסכום האמור מתייחס לאירועים שהסתיימו בפינוי".

5. לא ברור, אפוא, האם הנוהל חל על אירועים שכוללים "פינוי חירום" כהגדרת מונח זה בסעיף 7א(א) ואירועים לפי סעיף 7א(ד) או שהוא חל רק על אירועים שכוללים פינוי למוסד רפואי או שמא הנוהל חל על כלל האירועים ורק באירועים שכוללים פינוי יש תנאי סף נוסף של סכום הפינוי. **לדעתנו, נוסח הנוהל לא ברור ודרושה הבהרה בעניין זה.**

6. ככל שכוונת הטיטה הנוכחית היא להותיר את קריטריון הפינוי מהטיטה הקודמת על כנו, אנו סוברים כאמור שקריטריון זה לא סביר והוא נוגד את לשון החוק ותכלית החוק.

7. במכתבו של ד"ר עו"ד גונטובניק מיום 28.2.16, נאמר כי קריטריון זה הוסף משום שמד"א נדרשת לספק שירות באופן הרחוק מלכסות את העלויות שמוטלות עליה בפועל וכן שעלות טיפול שהסתיים ללא פינוי למוסד רפואי היא נמוכה (מתחת ל- 200 ש"ח).¹

8. לטעמנו, אין בנימוקים אלה משום הצדקה עניינית להפלות בין מקבלי השירות במתן האפשרות לבקש הנחה/פטור. אם לשיטת מד"א עלות הטיפול נמוכה, הרי שתנאי הסף לענין גובה החוב כבר מטפל בזה, ואם מדובר בעלויות שמד"א לא מצליחה לכסות, הרי שניתן להעניק הנחה שונה בהתאם לסוג השירות. לדעתנו, פתרון כזה הוא מידתי יותר.

9. באשר לנושא הצבת רכב פינוי חירום באירועים ציבוריים כדוגמת הפגנות, עמדתנו נשארה זהה ולטעמנו יש לכלול אירועים אלה ככאלה שהנוהל חל עליהם. ראו התכתבויות קודמות בנושא.

10. לאור כל האמור, **אנו מציעים לתקן את טיוטת הנוהל כך שיהיה ברור שהנוהל חל על כלל המקרים הנקובים בסעיפים 7א(א) ו-7א(ד) לחוק.**

ב. סכום המינימום ממנו ניתן להעניק הנחה – תנאי סף לא סביר וסכום גבוה מדי

11. בטיטה הקודמת, אחד מתנאי הסף לבקשת הנחה/פטור היה מספר הפינויים. בהערותינו, הצבענו על כך שתנאי זה לא רלוונטי ועלול ליצור מצבים אבסורדיים. שמחנו לראות כי קיבלתם את עמדתנו ובטיטת הנוהל הנוכחית תנאי סף זה בוטל.

¹ על אף שעלות שירותים אחרים שהוחרגו בהתאם לקריטריון אמור היא גבוהה בהרבה. לפי תקנות מגן דוד אדום (אגרות הסעת חירום באמבולנס), התשס"ו-2006 (להלן: "תקנות מד"א"), עלות הסעה באמבולנס מתחילה מ- 377 ש"ח ויכולה להגיע עד ל- 1,999 ש"ח. עלות הסעה בניידת טיפול נמרץ מתחילה מ- 757 ש"ח ויכולה להגיע עד ל- 953 ש"ח.

12. בטייטה הנוכחית, נקבע תנאי סף חדש לפיו רק אם סכום הקרן/קרנות המצטבר במהלך שישה חודשים רצופים גבוה מ-600 ש"ח, ניתן להגיש בקשה להנחה/פטור (בכפוף להבהרות הדרושות שפורטו בסעיף הקודם). לדעתנו, הגם שסכום החוב יכול להיות שיקול כחלק ממכלול השיקולים הנלקחים בחשבון לקביעת גובה ההנחה/פטור, **אין זה סביר שסכום קרן החוב יהיה לתנאי סף, והדבר גם אינו מתיישב עם תכליות סוציאליות של החוק.**

13. לחילופין, יש לטעמנו להפחית את הרף שכן גם סכומים נמוכים מ-600 שקלים הם סכומים משמעותיים עבור משפחות בעלות הכנסה נמוכה. כך למשל, 500 שקלים מהווים כ-20% מההכנסה החודשית הממוצעת הנמוכה ביותר שנקבעה בנספח ה' (וכמובן שהם מהווים נתח גדול יותר בקרב בעלי הכנסות נמוכות יותר), ומהווים כ-15% מההכנסה החודשית הממוצעת הגבוהה ביותר בנספח ה'. עבור בעלי הכנסה נמוכה, לא מדובר בסכומים פעוטים וחסומים האפשרות לבקש הנחה רק בשל סכום החוב ועל אף שהקריטריון של מצב כלכלי מתקיים, היא לא סבירה.

14. בנוסף, ולכל הפחות, יש לדעתנו להוסיף לסכום הרף את סכום ההוצאות וריביות הגביה שכן, כידוע, סכומים אלה מנפחים את החוב בעשרות אחוזים ומהווים, בהעדר הסדר חוב, חלק בלתי מבוטל מהסכום שהפונה מתבקש לשלם. לכן, ההפרדה במקרה הזה היא מלאכותית ולא מנומקת.

15. גם התנאי לפיו, במקרה שהפונה לא עונה על הקריטריון של מצב כלכלי (לפי נספח ה), ניתן להעניק לו הנחה במידה על בסיס מצבו הרפואי אם סכום הקרן/קרנות במהלך ששה חודשים מגיע לכדי 2,400 שקלים, הוא תנאי סף לא סביר.

16. תחת תנאי זה, יכול להיווצר מצב שבו אדם שהכנסתו היא 3,514 ₪ (שקל אחד מעל ההכנסה הגבוהה ביותר בנספח ה), אולם מצבו הרפואי מצדיק הנחה, לא יוכל לבקש הנחה על חובות בסדר גודל של 2,000 שקלים.

17. כאמור, הגם שגובה החוב יכול להוות שיקול ענייני בקביעת שיעור ההנחה, לדעתנו אין זה סביר שהוא יהווה תנאי סף, לבטח כאשר מדובר בסכומים כה גבוהים.

18. גם בענין זה, יש לטעמנו לבטל קריטריון זה כתנאי סף כך שגובה החוב יהווה לשיקול אחד במכלול השיקולים שעל ועדת ההנחות לשקול. לכל הפחות, יש להוריד את גובה הרף באופן משמעותי.

ג. מנעד שיעורי ההנחה מוגבל

19. בטייטת הנוהל הקודמת, הצבענו על כך ששיעור ההנחה המרבי מגיע ל-20% ומעבר לכך יש רק אפשרות לפטור במקרים חריגים מאד שאינם מוגדרים דיים. טענו כי מדובר בפער לא סביר אשר חוטא לתכלית המרכזית של סעיף 7א(ה) לחוק, שהיא להגן על זכויות חייבים מעוטי הכנסה לקיום בכבוד ובריאות. הצענו לפיכך להרחיב את מנעד האפשרויות להנחה ולקבוע מנגנון המאפשר לוועדת ההנחות להעניק מגוון של סוגי הנחות עד לשיעור של 100% (פטור), כאשר ההחלטה על שיעור ההנחה תתקבל על בסיס תשתית עובדתית ונסיבות החייב.

20. בטייטה הנוכחית, שיעורי ההנחה נשארו זהים (אם כי מגוונים יותר) ועמדנו לא התקבלה על-ידכם.

21. במכתבו של ד"ר עו"ד גונטובניק מיום 28.2.16, נטען כי מצבה הכלכלי של מד"א לא מאפשר לה להעניק הנחות בשיעור גבוה יותר. אנו מבינים את הקושי הכלכלי שניצב בפני מד"א, אולם חשוב

לזכור שעל הפרק עומדות זכויות יסוד של בעלי הכנסה נמוכה לקיום בכבוד ובריאות ויש לכך רלוונטיות ומשקל.

22. לטעמנו, המנגנון שהצענו לא יפגע כלכלית במד"א, שכן הוא יעניק למד"א שיקול דעת רחב יותר וגמיש יותר במקרים מוצדקים, כך שמד"א תוכל במסגרת שיקול דעתה להעניק הנחות הגבוהות מ-20% ותוכל לעשות זאת במשורה. המנגנון אף עשוי לשפר מצבה הכלכלי של מד"א שכן הוא מאפשר גביה במקרים בהם חוסר גמישות במתן הנחות גבוהות מ-20% עלול להוביל לכך שלא ניתן יהיה לגבות את החוב כלל והוא יהיה לחוב אבוד. כך גם יחסך למד"א התשלום לחברות הגבייה עבור ניסיונות חסרי תקווה לגבות את החוב האבוד.

ד. הנוהל מציב חסמים בירוקרטיים בפני אוכלוסיות מוחלשות ומאפשר חדירה לפרטיות

23. בטיטה הנוכחית, נותרה הדרישה לפיה לבקשת ההנחה/פטור יצורפו מסמכים רבים כגון מכתב מקופת חולים על-כך שהפונה לא זכאי להחזר, אישור על קבלת קצבה, תלושי משכורת, דו"ח עו"ס (ככל שיש), מסמכים רפואיים, תדפיסי בנק, אישור יתרות מהבנקים, אישור בימ"ש על חדלות פרעון (ככל שמתקיים) וכו'. בנוסף התווספה הדרישה כי יצורפו גם פירוט חיובים באשראי.

24. אנו שבים וחוזרים על עמדתנו - לאנשים מסוימים, בעיקר מקרב אוכלוסיות מוחלשות, דרישות אלה מהוות חסם ממשי לקבלת הנחה/פטור משום שאנשים אלה מתקשים לעיתים להתמודד עם מערכות בירוקרטיות ומוותרים לפיכך על זכויות רבות המגיעות להם.² לא מדובר בטענה ספקולטיבית – זוהי טענה שהוכחה לא אחת במחקרים אקדמאיים. באגודה לזכויות האזרח, מסייעים יום יום לאוכלוסיות שמונחים בפניהן חסמים כאלה ואנו מכירים מקרוב את הקשיים.

25. אך לא רק בבירוקרטיה וחסמים עסקינן. על-פי הטיוטה, הפונים יאלצו לצרף לבקשה מסמכים שיעידו על ההוצאות שלהם (תדפיסי בנק וכרטיסי אשראי) – מסמכים שמאפשרים חדירה לפרטיותם של הפונים ודרישתם מעלה חשש כי היושבים בוועדה יכריעו בבקשה על בסיס הערכים והשקפת עולמם האישית באשר לאילו מההוצאות של המבקש הן ראויות ואילו לא. נזכיר בהקשר זה, כי הרכב הוועדה והכשרת היושבים בראשה לא ברורים מטיוטת הנוהל.

26. אנו בהחלט מבינים ומזדהים עם הצורך של מד"א לוודא כי מולם אכן עומד אדם שמצבו הכלכלי מצדיק מתן הנחה, אולם לטעמנו ישנם כלים מידתיים יותר וחודרניים פחות לעשות כן. אנו סבורים כי במקום כלל המסמכים הנדרשים כברירת מחדל, יש להזמין את הפונה להציג את עניינו בעל פה לפני הוועדה, ולכל הפחות בכתב ולהסתפק בהצהרתו של הפונה. לחילופין או בנוסף, ניתן להסתמך על חוות דעת של עו"ס, אם יש, או על תצהיר חתום. במידה והוועדה תחשוב, לאור מה שהוצג לפניו, שיש צורך בהוכחות נוספות, תוכל לבקש השלמת מסמכים נוספים כגון תדפיסי בנק וכיו"ב.

27. בכל מקרה, יש להנחות בנוהל את הוועדות להתייחס אך ורק "לשורה התחתונה" של ההכנסות/הוצאות ולא לשפוט את שיקול דעתו של הפונה באשר לאופן שבו בחר להוציא את כספיו.

28. בנוסף, אנו שבים על הצעתנו לקבוע קבוצות זכאים להנחה שלא יצטרכו להוכיח את מצבם הכלכלי ויהיו זכאים להנחה/פטור אוטומטית, כגון מקבלי קצבאות ביטוח לאומי, סיוע בשכ"ד וכיו"ב. אוכלוסיות אלה כבר עברו את מבחני הזכאות של המדינה והוכרו כאוכלוסיות פגיעות חברתית וכלכלית. קביעה כזו היא יעילה, הוגנת ותחסוך לוועדה זמן רב ואדמיניסטרציה מיותרת.

² ראו מאמרו של יובל אלבשן "נגישות האוכלוסיות המוחלשות בישראל למשפט" עלי משפט ג 497 (התשס"ד).

ה. היעדר התייחסות לסוגיית ריביות הפיגורים

29. בהערוותינו לטייטה הקודמת, הצבענו על כך שלא הייתה התייחסות לסמכות מנכ"ל מד"א לוותר על הפרשי הצמדה, ריבית או קנס לפי סעיף 7א(ו) לחוק. אנו שמחים כי עמדתנו התקבלה חלקית, ובטייטה הנוכחית נקבעו שיעורי הנחה על הוצאות הגבייה.
30. אנו שבים על עמדתנו כי נדרשת התייחסות גם להנחה/פטור על ריביות, שכן הן לעיתים מהוות חלק משמעותי מהחוב. כפי שטענו בעמדתנו לטייטה הקודמת, כאשר מדובר במי שידם אינה משגת ואינם סרבני תשלום, תכלית הריביות לתמרץ את החייב לשלם לא מתקיימת משום שממילא אין לאנשים אלה אמצעים כלכליים לפרוע את החוב. במקרים כאלה ריביות הפיגורים הן ענישה גרידא ולא ברור מה ההצדקה או התועלת שיש בהן.
31. בנוסף, יש לטעמנו להעניק לוועדות שיקול דעת בדבר מתן פטור על הוצאות וריביות והגדלת שיעור ההנחה על ההוצאות והריביות מעבר להנחה שניתנה על הקרן, שכן יתכנו מקרים בהם יהיה בכך צורך.
32. בהקשר זה נזכיר כי חשוב גם לקבוע את דרכי היידוע על האפשרות לבקש הנחה/פטור, ולהנגיש ככל הניתן את זכויותיהם של בעלי החוב, שכן ככל שמקבלי שירותי מד"א שידם אינה משגת ידעו על האפשרות לבקש הנחה/פטור מוקדם יותר, כך הסבירות שהוצאות הגבייה וריביות הפיגורים יחסכו היא גבוהה יותר.

ו. אין התייחסות לשיקולים רלוונטיים נוספים למתן הנחה

33. כמו בטייטה הקודמת, גם בטייטה הנוכחית, במידה והכנסותיו של אדם הן מעל האמור בטבלה בנספח ה' הוא לא יכול להיות זכאי להנחה, אלא אם הוא מצוי במצב רפואי חריג.
34. אנו שבים על עמדתנו - קריטריון בלעדי של מצב כלכלי הוא מוחלט מדי ואינו מאפשר גמישות תוך התייחסות לנסיבות החיים שהן אינן בגדר שחור או לבן.
35. הכנסתו החודשית של אדם בהתאם לטבלה בהחלט יכולה להיות אינדיקציה לגבי זכאותו של אדם להנחה, אולם בפעמים רבות היא מהווה רק שיקול אחד לצד שיקולים ענייניים אחרים שעל הוועדה לבחון, כגון הוצאות החייב. כך, ייתכן מצב שבו הכנסתו החודשית של אדם עולה במעט מהאמור בטבלה, והוצאותיו החיוניות עולות על הכנסתו כך שאותו אדם מתקשה לגמור את החודש. על-מנת להבטיח את הזכות לקיום בכבוד ובריאות של אותו אדם, ועל-מנת להבטיח שאותו אדם יוכל לשלם את החוב או חלקו, יתכן ויש להעניק לו הנחה למרות שהוא לא עומד בתנאי הסף של טבלת ההכנסות שבטייטת הנוהל.
36. כאמור, אנו מבינים שמצבה הכלכלי של מד"א מקשה עליה לתת הנחות באופן בו היא הייתה רוצה. אולם לאור תכליותיו הסוציאליות של החוק והזכויות אותן הוא בא להבטיח, יש להעניק לוועדה את האפשרות לתת הנחות במקרים של מצב כלכלי שאינו עונה על הטבלה בנספח ה'. כמובן שבמגוון שיקולי הוועדה, האם להעניק הנחה במקרים שלא נכנסים בגדר הטבלה בנספח ה', תוכל הוועדה לשקלל גם את מצבה הכלכלי של מד"א.
37. במכתבו של ד"ר עו"ד גונטובניק מיום 28.2.16, נאמר כי למד"א אין יכולת אדמיניסטרטיבית לגבש מנגנון היורד לרזולוציות כל כך נקודתיות לכל פונה ופונה. אנו מסכימים כי אין זה סביר לגבש מנגנון שצופה מראש ענייניהם החריגים של כל פונה ופונה. לכן, יש לנסח קריטריונים שיהיו מספיק כלליים

מצד אחד, אך רלוונטיים וברורים מצד שני, שיתוו את שיקול דעתה של הועדה במקרים בהם הכנסתו של אדם עולה על הסכומים בנספח ה, אולם מצוקתו הכלכלית של הפונה מצדיקה מתן הנחה.

ז. הטיוטה נעדרת קריטריונים לבחינה של מקרים חריגים לפטור

38. הערתנו על הצורך בקריטריונים למקרים חריגים לא התקבלה. אנו שבים בענין זה על עמדתנו כי לאור תכלית ולשון סעיף 7א(ה) לחוק, אין לקבוע בנוהל כי רק במקרים חריגים ויוצאי דופן באופן מיוחד יינתן פטור מלא מתשלום.

39. כן אנו שבים על עמדתנו כי יש לקבוע קריטריונים למתן פטור מלא. המנגנון הקיים בטיוטה לפיו רק בשלושת המקרים המפורשים שנקובים בנוהל יינתן פטור מלא, ובמקרים שאינם נמנים בנוהל הועדה צריכה לבקש אישור מהיועץ המשפטי של מד"א פותח פתח לשרירותיות ולחוסר אחידות בהחלטות הועדות.

ח. הנוהל עמום ביחס לטיפול בבקשות להנחה/פטור שהגיעו באיחור

40. בטיוטה הנוכחית, נותרה בעינה בעיית העמימות ביחס לטיפול בבקשות להנחה/פטור שהגיעו באיחור ועל כן עמדתנו נשארה זהה. העמימות מעניקה לוועדות המרחביות שיקול דעת נרחב מדי, ופותרת פתח לשרירותיות ואי אחידות בין הועדות השונות.

41. יש לפיכך לנסח קריטריונים לטיפול בבקשות שהוגשו באיחור. כוונתנו היא לא שמד"א תקבע מקרים ברורים אשר יצמצמו את שיקול דעתה של הועדה, אלא אך קריטריונים אשר יתוו את שיקול דעתה של הועדה בהחלטה וזאת כאמור כדי למנוע הפליה בין הפונים.

ט. הרכב הוועדות נותר לא ברור

42. הרכב הוועדות לא נקבע גם בנוסח טיוטה זו. לכן, אנו שבים על עמדתנו לטיוטת הנוהל הקודמת כי יש להבהיר מהו הרכבן של הוועדות (מרחביות, מטה או ערעור).

43. לשם ההמחשה, לפני כשנה הוקמה ברשות המיס ועדה שתפקידה לאשר או לא לאשר ניתוקי מים לאנשים שנמצאים בחוב. בכללי תאגידי מים וביוב (ניתוק אספקת מים), תשע"ה-2015 נקבע כי הרכבה יהיה כדלקמן: שני נציגי ציבור בעלי מומחיות בתחום השירותים החברתיים, שאחד מהם עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים; נציג ציבור בעל ניסיון בתחום כלכלת המשפחה ובכלל זה בעריכת מבחני הכנסה; נציג הרשות הממשלתית בעל ניסיון בטיפול בפניות הציבור; נציג הרשות הממשלתית, שהוא משפטן הכשיר לשמש שופט של בית משפט שלום.

י. דרכי פרסום לחייבים עדין לא ברורים

44. בטיוטת הנוהל הנוכחית, עדין לא ברור באיזה אופן ניתן להשיג את טופס הבקשה להנחה/פטור, כיצד מד"א מתכוונת ליידע את החייבים על זכויותיהם וכיו"ב.

45. לטעמנו, יש לצרף את טופס הבקשה לכל דרישת התשלום ולכתוב על-גבי דרישת התשלום בשפה פשוטה וברורה כיצד ניתן להגיש בקשה להנחה/פטור. על המידע להימסר בעברית ובערבית, לכל הפחות, ורצוי אף ברוסית ובאמהרית. כאמור, דבר זה יקל הן על בעלי החוב והן על מד"א, וימנע הוצאות גביה מיותרות וניפוח ריביות פיגורים.

לנוחיות, להלן רשימה מתומצתת של הצעותינו המרכזיות:

- א. יש לתקן את טיוטת הנוהל כך שיהיה ברור שהנוהל חל על כלל המקרים הנקובים בסעיפים 7א(א) ו-7א(ד) לחוק.
- ב. יש לבטל את קריטריון גובה החוב כתנאי סף, ובמקום זאת להכניס קריטריון זה כשיקול אחד במכלול השיקולים למתן הנחה/פטור. לחילופין, יש להוריד את הרף מ-600 שקלים במצב כלכלי ו-2,400 שקלים במצב רפואי. בכל מקרה, יש להכניס לגובה החוב גם את הוצאות הגביה והריביות.
- ג. יש להרחיב את מנעד האפשרויות להנחה ולקבוע מנגנון המאפשר לוועדת ההנחות להעניק מגוון של סוגי הנחות עד לשיעור של 100% (פטור).
- ד. במקום הדרישות המרובות למסמכים, יש להסתפק בהצהרתו של הפונה על מצבו הכלכלי (בכתב או בעל-פה) ובחוות דעת של עו"ס, אם יש. במידה ולאור מה שהוצג לפניה, תסבור הועדה שיש צורך בהוכחות נוספות, תוכל לבקש השלמת מסמכים נוספים כגון תדפיסי בנק וכיו"ב.
- ה. יש להנחות את הועדות בנוהל להתייחס אך ורק "לשורה התחתונה" של ההכנסות/הוצאות הפונה ולא לשפוט את שיקול דעתו באשר לאופן שבו בחר להוציא את כספיו.
- ו. יש לקבוע קבוצות זכאים להנחה שלא יצטרכו להוכיח את מצבם הכלכלי ויהיו זכאים להנחה/פטור אוטומטית, כגון מקבלי קצבאות ביטוח לאומי, סיוע בשכ"ד וכיו"ב.
- ז. יש לקבוע קריטריונים להנחה/פטור על ריביות.
- ח. יש להעניק לוועדה שיקול דעת בדבר מתן פטור/ הנחה על הוצאות וריביות ההוצאות מעבר להנחה שניתנה על הקרן.
- ט. יש להעניק לוועדה את האפשרות לתת הנחות במקרים של מצב כלכלי שאינו עונה על הטבלה בנספח ה'.
- י. יש לקבוע קריטריונים שיתוו את שיקול דעת הועדה במתן פטור מלא.
- יא. יש לנסח קריטריונים לטיפול בבקשות שהוגשו באיחור.
- יב. יש לקבוע בנוהל את דרכי הפרסום לחייבים על אודות האפשרות לבקש הנחה/פטור.

סיכומם של דברים, מודים לכם כי שקלתם ברצינות את הערותינו לטיוטת הנוהל הקודמת, הגבתם להן בפירוט ומברכים על כך שחלק מהצעותינו התקבלו והוטמעו בטיטת הנוהל הנוכחית. אנו מקווים כי הדיאלוג הפורה ביננו ימשיך וגם הפעם תשקלו בכובד ראש ובחיוב את הערותינו.

בכבוד רב ובברכה,

עו"ד רעות כהן

העתק:

רמ"ג אלי בין, מנכ"ל מד"א, באמצעות דוא"ל elib@mda.org.il

עו"ד אורן בלושטיין, ע. מנכ"ל, באמצעות דוא"ל orenb@mda.org.il